

Józef Krukowski*

**LAUDACJA
Z OKAZJI WRĘCZENIA
PROF. BOGDANOWI CHAZANOWI
NAGRODY
IM. KS. IDZIEGO RADZISZEWSKIEGO**

Szanowni Państwo,

zostałem upoważniony przez Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL do uzasadnienia uchwały w sprawie przyznania Panu prof. Bogdanowi Chazanowi prestiżowej Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego za wybitne osiągnięcia w duchu humanizmu chrześcijańskiego. Wykonując to zaszczytne zadanie pragnę odpowiedzieć na trzy pytania: kim jest tegoroczny Laureat; jakie są racje przyznania Mu tej nagrody oraz, jakie postulaty na przyszłość z tego wydarzenia wynikają.

I

Pan prof. Bogdan Chazan urodził się w Krościeniewiczach k. Białej Podlaski dnia 27 października 1944 r. Jest absolwentem Akademii Medycznej w Warszawie; w 1998 r. uzyskał tytuł profesora nauk medycznych.

* Ks. prof. dr hab. Józef Krukowski, Kierownik Katedry Prawa Wyznaniowego i Konkordatowego, Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; e-mail: jkruk@kul.lublin.pl

Pan prof. Bogdan Chazan jest wybitnym lekarzem ginekologiem –położnikiem, który przez swą intensywną działalność w skali krajowej i międzynarodowej wniósł znaczący wkład do ochrony życia ludzkiego w okresie prenatalnym i prorodzinnej edukacji społeczeństwa. W latach 1992-2007 był członkiem Rządowej Rady Ludnościowej i jest nim od 2012 r. W latach 1988-2001 sprawował stanowisko Krajowego Konsultanta w dziedzinie Położnictwa i Ginekologii; w latach 1992-2002 pełnił funkcję kierownika Kliniki Położnictwa i Ginekologii Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie; w latach 2004-2014 był dyrektorem ginekologiczno-położniczego Szpitala Specjalistycznego im. Świętej Rodziny w Warszawie; w tym okresie trzykrotnie zwiększyła się w tej placówce ilość porodów, dwukrotnie ilość operacji, czterokrotnie liczba porad ambulatoryjnych. Obecnie jest profesorem Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Jest On członkiem Komitetu Nauk Demograficznych przy Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk; jest członkiem Komisji Problemowych Regionalnego Biura Europejskiego Światowej Organizacji Zdrowia przy Radzie Europy; jest liderem programów zdrowotnych organizowanych we współpracy z przedstawicielstwem Organizacji Narodów Zjednoczonych i Ministrem Zdrowia RP; był uczestnikiem wielu zagranicznych staży naukowych, m.in. na Węgrzech, w Anglii i w Holandii. Został przewodniczącym Rady Organizacji „Mater Care International” – z siedzibą w Kanadzie – wspomagającej matki i dzieci w krajach rozwijających się. Wchodzi w skład Rady Naukowej Centrum Medycznego Medicover.

Prof. Chazan jest także autorem kilkuset znaczących publikacji naukowych, które są rezultatem wnikliwych badań laboratoryjnych przeprowadzonych w Polsce i poza granicami Polski, a w szczególności – autorem monografii „Biologiczne następstwa ekspozycji na pola elektromagnetyczne w zakresie reprodukcji i rozwoju” (1990), oraz recenzentem wielu publikacji w zakresie ginekologii i położnictwa.

Pan prof. Bogdan Chazan jest zdecydowanym przeciwnikiem dokonywania aborcji oraz propagatorem naprotechnologii. Na zajęcie przez Niego takiego stanowiska wpłynęła głęboka i rozległa wiedza z zakresu biomedycyny i bioetyki, która wskazuje, że każda istota ludzka w momencie poczęcia staje się człowiekiem i nabywa niezbywalne prawo do życia.

Zarząd TN KUL docenia całokształt działalności Pana prof. Bogdana Chazana, jako uczonego i lekarza, ukierunkowanej na ochronę życia ludzkiego w okresie prenatalnym, ale Nagrodę im ks. Idziego Radziszewskiego przyznał przede wszystkim za działalność na stanowisku dyrektora Szpitala, w którym nie dokonywano aborcji, czyli zabijania dzieci w ciele matki, a w szczególności za Jego rozważną decyzję w sprawie niedokonania aborcji dziecka, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej opieki nad matką i jej chorym dzieckiem.

Wszakże media laickie – inspirowane przez zagraniczne i krajowe grupy interesu – wszczęły zmasowany atak na prof. Bogdana Chazana za niedokonanie aborcji i na władze Warszawy, aby pozbawiły Go stanowiska dyrektora szpitala. W tak konfliktowej sytuacji klarowne stanowisko zajęli Księża Biskupi, a zwłaszcza ks. kard. Kazimierz Nycz, metropolita warszawski (9 lipca 2014), i ks. abp Henryk Hozer, biskup diecezji prasko-warszawskiej (10 lipca 2014). Kard. Nycz stwierdził: „Wyrażam głębokie zaniepokojenie w związku z zapowiedzią odwołania prof. Bogdana Chazana z funkcji dyrektora Szpitala im. Świętej Rodziny w Warszawie. Profesor ma stracić stanowisko z tego powodu, że odwołał się do klauzuli sumienia, która potwierdza jedno z podstawowych praw człowieka – wolność sumienia [...]”. Ksiądz Kardynał stwierdził, że „jest to groźny precedens, uderzający w prawa nie tylko katolików, lecz także wszystkich ludzi. Prawo stanowione nie może zmuszać lekarza do działań wbrew sumieniu. Lekarz nie może ponosić konsekwencji z powodu odwołania się do klauzuli sumienia. Jeśli takie sytuacje zachodzą, należy doskonalić prawo, a nie karać lekarza”. Ksiądz Kardynał stwierdził również, że „Szpital prowadzony przez

prof. Chazana cieszy się dobrą opinią i wdzięcznością pacjentów, jest chwalony za dobre funkcjonowanie”. Wyraził uznanie dla Profesora, że „stał w obronie życia od samego poczęcia, ryzykując utratę stanowiska i inne przykre dla siebie konsekwencje, oraz wezwał kompetentne władze do skorygowania przepisu o klauzuli sumienia w taki sposób, by nie kolidował z prawem do wolności sumienia”.

Jednak apele przedstawicieli Kościoła i autorytetów lekarskich nie odniosły oczekiwanego efektu. Prof. Bogdan Chazan w dniu 21 lipca 2014 r. otrzymał najwyższy wymiar kary dyscyplinarnej: wypowiedzenie z pracy i pozbawienie stanowiska dyrektora Szpitala. Uzasadniając dziennikarzom tę decyzję Prezydent Warszawy stwierdziła, że prof. Chazan został pozbawiony pracy, ponieważ „nie przestrzegał prawa”. W tej sytuacji nasuwa się pytanie: jakiego prawa nie przestrzegał prof. Chazan? Prawdopodobnie zarzut ten dotyczy art. 39 ustawy z 7 stycznia 1993 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r., Nr 226, poz.1943 z późn. zm.). Ustawa ta nakazuje bowiem lekarzowi, który – zgodnie z nakazem sumienia – odmawia dokonania aborcji, aby skutecznie wskazał innego lekarza, który by w jego zastępstwie dokonał aborcji. To znaczy, że lekarz ten, któremu sumienie zabrania dokonania aborcji, był współsprawcą aborcji dokonanej przez innego lekarza.

Komentując powyższe uzasadnienie jeden z dziennikarzy – Tomasz Terlikowski – stwierdził, że jest „kompletnie nieudolne” [...], że „gdyby je przyjąć, to nie byłoby o co sądzić doktora Mendele, czy innych nazistowskich lekarzy, którzy zabijali zgodnie z prawem. Proces norymberski uświadomił nam, że są takie sytuacje, w których człowiek niezależnie od wyznania ma obowiązek być wierny prawu naturalnemu, które mówi nie zabijaj, a nie prawu stanowionemu, które pozwala zabijać”.

II

Powyższe fakty stwarzają konieczność postawienia pytania: czy rzeczywiście prof. Bogdan Chazan został pozbawiony pracy i zwolniony ze stanowiska dyrektora Szpitala za nieprzestrzeganie prawa; czy przeciwnie – jest On ofiarą ślepego posłuszeństwa prawu, czyli bez uzasadnienia aksjologicznego.

W celu wyjaśnienie tej kwestii trzeba stwierdzić, że w systemie prawa polskiego jest podstawa do stosowania klauzuli sumienia. Jest to art. 53 Konstytucji RP, który każdemu człowiekowi – w tym każdemu lekarzowi ginekologowi i położnikowi – zapewnia wolność sumienia w życiu prywatnym i publicznym. Bynajmniej nie jest to prawo nadane człowiekowi przez państwo na mocy Konstytucji, jak prawo obywatelskie, ale jest to niezbywalne prawo człowieka, wynikające z przyrodzonej godności osoby ludzkiej, będącej najwyższą wartością i zasadą postępowania nadrzędną w stosunku do Konstytucji RP, a tym bardziej w stosunku do ustawy i decyzji organów władzy wykonawczej. Dlatego decyzja wymierzająca najwyższą karę dyscyplinarną lekarzowi za to, że – zgodnie z nakazem sumienia – odmówił pozbawienia życia dziecka poczętego, jest wysoce niegodziwa i niesprawiedliwa.

Zarząd TN KUL przyznał nagrodę prof. Bogdanowi Chazanowi w dowód szczególnego uznania za działalność w duchu poszanowania wartości chrześcijańskich w stosowaniu prawa. Nasuwa się więc pytanie, dlaczego wartości te nazywamy chrześcijańskimi. W odpowiedzi trzeba wyróżnić dwie warstwy tych wartości.

Pierwszą warstwę stanowią obiektywne wartości etyczne, mające podstawę w przyrodzonej godności osoby ludzkiej, wśród których na pierwszym miejscu jest prawo człowieka do życia oraz do wolności sumienia i religii. Prawo do życia dziecka poczętego, jest prawem człowieka, które poznajemy wysiłkiem naturalnego rozumu w miarę rozwoju biomedycyny i bioetyki. Nazywamy je wartością chrześcijańską, ponieważ konieczność poszanowania jej wystąpiła w kręgu kultury chrześcijańskiej.

Natomiast drugą warstwę stanowią wartości specyficznie chrześcijańskie, o których istnieniu dowiadujemy się na podstawie Objawienia Bożego. Należy do nich piąte przykazanie Dekalogu „nie zabijaj”, nakazujące chronić prawo każdej istoty ludzkiej do życia od poczęcia do naturalnej śmierci.

Pan prof. Bogdan Chazan otrzymuje więc nagrodę za działalność w obronie podstawowych wartości ludzkich, do których należy prawo do życia, które poznajemy wysiłkiem naturalnego rozumu ludzkiego, zaś do poszanowania go zobowiązuje nas zarówno głos sumienia, jak i przykazanie Boże.

III

Szanowni Państwo,

proszę spojrzeć na to wydarzenie w szerszym kontekście. Jest to bowiem fragment dokonującej się w Europie, a w szczególności w Polsce, konfrontacji dwóch nurtów kulturowych i ideologicznych.

Pierwszym jest nurt personalistyczny, zakorzeniony w kulturze judeochrześcijańskiej, według którego każdy człowiek posiada przyrodzoną godność osoby ludzkiej. Wolność sumienia jest istotnym elementem tej godności. Zgodnie z „Powszechną Deklaracją Praw Człowieka” Narodów Zjednoczonych – sumienie obejmuje trzy elementy: 1) rozumność, czyli zdolność człowieka do poznania prawdy o rzeczywistości; 2) wolność wyboru między dobrem i złem nie tylko w ogólności, ale również konkretnie między ratowaniem życia ludzkiego a zabiciem go; 3) odpowiedzialność za dokonany wybór. W tym nurcie znajduje się działalność edukacyjna Kościoła katolickiego.

Drugim jest nurt ideologii neoliberalnej bądź neomarksistowskiej, zakładający relatywizm etyczny – polegający na dążeniu wyłącznie do korzyści z pominięciem podstawowych wartości etycznych – forsowany przez grupy interesu. Grupy te stosują środki nacisku na lekarzy, aby dokonywali aborcji bez względu na zdrowy nakaz sumienia. Ponieważ Pan prof. Bogdan Chazan – kierując się głosem sumienia –

odmówił im posłuszeństwa, został pozbawiony pracy i funkcji dyrektora w Szpitalu ginekologiczno-położniczym pod fikcyjnym zarzutem naruszenia prawa.

Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL stoi na gruncie personalizmu. Dlatego nagroda dla prof. Bogdana Chazana – za działalność w duchu humanizmu chrześcijańskiego – jest wielowymiarowa.

Przede wszystkim jest to wyraz szczególnego uznania za Jego odwagę w obronie podstawowych wartości ludzkich.

Jednocześnie jest to postulat, aby: krzywda, jaka Go dotknęła, została naprawiona; zaś niesprawiedliwa ustawa o zawodach lekarza, która jest aksjologicznym bublek legislacyjnym, rychło została znove-lizowana tak, aby każdy lekarz ginekolog i położnik mógł bezpiecznie kierować się „klauzulą sumienia”, a organy władzy nie mogły go za to karać.